

Logos

Organ för
Föreningen Logos i Österbotten rf
Årgång 7 • nr 2
Juni 2009

*I denna ljuva sommartid
gå ut, min själ, och gläd dig vid
den store Gudens gåvor.
Se, härligt smyckad jorden står,
se hur för dig och mig hon får
så underbara håvor!*

Paul Gerhardt (1653)

- Den yttersta tiden 2 • Josua intar löfteslandet 3 •
- Israels återupprättelse 8 • Böcker 10 •
- Luthersk kyrkogeografi 12 • Notiser 13 •
- Lutherpredikan 15 • Verksamhetsinformation 16 •

Den yttersta tiden

Vi lever i den yttersta tiden och djävulen vill dra med sig så många som möjligt i avfallet. Ingen skulle för ett tiotal år sedan trott på ett sådant struntprat som t.ex. Jonas Gardell kommer med i sin senaste bok "Om Jesus". Men faktum är att boken på många håll tas emot med öppna armar.

Boken är som ett beställningsverk för tiden. Folk i allmänhet har drabbats av andligt högmod och vill plocka åt sig andliga ingredienser som det passar bäst. Jesus av Nasaret, Guds Son, är ingen andlig ingrediens. Han är himmelens och jordens Herre. På Gardell och många andra passar bibelordet (2 Joh 7):

Ty många bedragare har gått ut i världen, och de bekänner inte att Jesus är Kristus, som har kommit i köttet. En sådan är Bedragaren, Antikrist.

Lee Strobel visar i sin bok "Vilken Jesus ska jag tro på" just på denna problematik. Jesus görs av liberala forskare till en jämlike för att man skall bli kvitt hans anspråk. När tron på Jesus dör ut så förtvinar också den moraliska grund som ett kristet samhälle vilar på. Följderna av detta är påtagligt och en titt i notiserna visar varthän allt går.

Vad beror hela avfallet på? Hur kan avfallet ta sig sådana proportioner? Svaren kan förstås variera men Carl Olof Rosenius träffar säkert en viktig punkt när han för 150 år sedan skrev att människan alltid placerar sig själv i medelpunkten för sin tillvaro och dyrkar det egna jaget. "Framgång, ära, njutning – allt detta är värdefullt, om det gynnar mig."

Liksom Adam och Eva lyssnar dagens människor på djävulens ord: "Ni skall bli som Gud." Men denna frestelse för också med sig en förbannelse. Förutom dödens inträdande så leder denna form av avgudadyrkan också till att Gud utlämnar människorna till deras synd.

De bytte ut Guds sanning mot lögnen och tog sig för att dyrka och tjäna det skapade i stället för Skaparen, han som är välsignad i evigheter, amen.

Därför utlämnade Gud dem till skamliga lidelser. Deras kvinnor bytte ut det naturliga umgänget mot det onaturliga. På samma sätt övergav männen det naturliga umgänget med kvinnan och uppständes av begär till varandra. Män bedrev otukt med män och fick själva ta det rättvisa straffet för sin förvillelse. (Rom 1:25f)

Frågan om homosexualitet har blivit en brännbar fråga. Man måste ställa sig positiv till homosexualitet, annars är man en fundamentalistisk kristen fanatiker. Det är inte bara inom politik man skall ta ställning för detta utan även i allt flera s.k. kyrkor.

Med tanke på det snabba avfall som nu sker blir det mycket svårt att förstå idén att väckelserörelserna går med på att skriva under ett gemensamt utlåtande tillsammans med de biskopar som ofta går i främre ledet i avfallsprocessen.

I biskopsvalet i Borgå stift har två kandidater sin bakgrund i väckelserörelserna. Sixten Ekstrand är ordförande i Kyrkans Ungdom och Bo-Göran Åstrand har varit redaktör för SLEF:s språkrör Sändebudet. Med en representant på biskopsstolen riskerar nämnda väckelserörelser att dras med i kyrkans sekularisering. Det är hög tid att väckelserörelserna själva vaknar.

ROGER PETTERSSON

Logos – organ för Föreningen Logos i Österbotten rf. Redaktion: Klas-Erik Isaksson, Roger Pettersson, Ralf Sandberg och Ola Österbacka. Redaktionsråd: redaktionen samt John Lasén och Botvid Lindström. Ansvarig utgivare: Klas-Erik Isaksson. Layout: Ola Österbacka. ISSN 1459-3378.

Material och diskussionsinlägg sänds helst via e-post till ola@ofsystem.fi eller per post till Skolhusgatan 11 A 9, 65100 VASA.

Tidningen sänds till dem som stött Föreningen eller meddelat intresse. Gåvor för spridningen betalas till bankkonto 497028-241584 (Finland) och i Sverige till plusgirokonto 407 99 53-8.

Pärmbild och fotografier (om annat inte nämns): Ola Österbacka. Tryck: Multiprint, Vasa

Josua intar löfteslandet

Vid Föreningen Logos' årsfest på Kristi himmelsfärds dag hade vi besök av Lars Borgström från Uppsala, som föreläste om Josuas bok och intagandet av det utlovade landet.

Lars Borgström verkar som pastor i Lutherska Församlingen i Stockholmsområdet, samtidigt som han kompletterar sina studier med sikte på lärarbehörighet i historia.

Föredraget återges här förkortat. Hela föredraget kan läsas i Logosmappen.

Josuas bok anknyter bakåt till Moseböckerna och utgör samtidigt inledningen till de historiska böckerna, som sträcker sig fram t.o.m. Ester och omfattar en period av ca 1000 år.

Josua fullbordade vad Mose påbörjade. Moses symbol är staven, Josuas spjutet. Mose ledde Israels folk på dess vandring genom öknen, Josua var härföraren som intog löfteslandet.

Inledning

Det var ett länge motsett löfte som genom Josua gick i uppfyllelse. Gud hade ju lovat att göra Abraham till ett stort folk, och detta löfte hade börjat gå i uppfyllelse i Egypten, då patriarkernas familjehistoria utvidgade sig till att bli ett helt folks historia.

Men Israels folk var fruktsamma och växte till. De förökade sig och blev mycket talrika, så att landet blev uppfyllt av dem. (2 Mos. 1:7)

Abraham hade också fått löfte om ett land åt sina efterkommande. HERREN sade till honom (1 Mos. 12:1):

Gå ut ur ditt land och från din släkt

Lars Borgström föreläser om Josua i Biblion.

och din fars hus och bege dig till det land som jag skall visa dig.

När Abraham sedan kom till Kanaans land preciserades löftet (1 Mos. 12:7):

Och Herren uppenbarade sig för Abraham och sade: "Åt dina efterkommande skall jag ge detta land."

Detta löfte återupprepas sedan gång på gång i patriarkberättelserna. I 1 Mos. 15:13–16 uppenbaras också, att långa århundraden skulle passera innan det gick i uppfyllelse:

Och HERREN sade till Abram: "Det skall du veta att dina efterkommande skall bo som främlingar i ett land som inte är deras. Där skall de bli slavar, och man skall förtrycka dem i fyra-hundra år. Men det folk som gör dem till slavar skall jag döma. Sedan skall de dra ut med stora ägodelar. Men du själv skall gå till dina fäder i frid och bli begravd vid hög ålder. I fjärde släktledet skall de återvända hit. Ty ännu har inte amoreerna fyllt sina synders mått."

Mose står som symbol för lagen eftersom han mottog de tio budorden på berget Sinai. Vi läser t.ex. i Joh. 1:17:

Ty lagen gavs genom Mose, nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus.

Det ligger därför en andlig poäng i att det inte var Mose, lagens representant, som ledde Israels barn in i löfteslandet. Lagen kan inte ge oss frid eller välsignelse. Det blev istället Josua, vars namn betyder "Herren frälser", eller "Herren är frälsningen", som fick leda folket in i löfteslandet.

Josua, eller egentligen *Joshua*, blir på grekiska *Iesous*, eller försvenskat *Jesus*. Josua är alltså namne med Frälsaren. Jesus kan ge oss de välsignelser som lagen aldrig kan ge.

Josua står som en viktig gammaltestamentlig förebild till Jesus. Om alla dessa gäller naturligtvis att de endast på ett högst ofullkomligt sätt förebildar verkligheten själv, Jesus Kristus. Så är det också med den gärning Josua fick utföra, själva erövringen av löfteslandet.

Intagandet förebildar på ett yttre och ofullkomligt sätt frälsningen i Jesus Kristus och är därför inte den fulla uppfyllelsen av Guds löften till sitt folk. Det är först i Kristus som alla Guds löften fått sitt ja och amen (2 Kor. 2:20). Endast Han kan föra oss in i det sanna löfteslandet, Guds rike, och ge oss den verkliga vilan.

Därför skriver Hebreerbrevets författare, då han talar om frälsningen som en sabbatsvila, att Josua inte hade fört folket in i vilan (Hebr. 4:8). Men såsom en förebild till Frälsaren är det passande att Josua får leda Guds folk in i det jordiska löfteslandet.

Mose fick visserligen såsom en särskild gudomlig nåd se det förlovade landet från berget Nebos höjd, men såsom ett gudomligt straff för olydnad då han slog med staven mot klippan istället för att tala till den, fick han inte föra folket över gränsen och inte heller själv komma ditin.

Men Gud hörde hans bön om en efterträdare, som skulle lösa denna uppgift (se 4 Mos. 27:15ff.; 5 Mos. 1:38; 3:28; 31:3ff.) Vi kan läsa 4 Mos.

27:15–17, där Mose ber till HERREN:

Må HERREN, den Gud som råder över anden i allt kött, sätta en man över menigheten, som kan gå i spetsen för dem när de drar ut eller vänder åter, och som kan vara deras ledare och anförare, så att HERRENS menighet inte blir som får utan herde.

Josua blev Moses bönesvar. I 4 Mos. 27:18–21 läser vi:

HERREN svarade Mose: "Tag Josua, Nuns son, en man med ande, och lägg din hand på honom. Du skall ställa honom inför prästen Eleasar och hela menigheten, och insätta honom i hans tjänst inför deras ögon. Ge honom något av din auktoritet, så att hela Israels menighet lyder honom. Han skall stå inför prästen Eleasar, som genom urims dom skall hämta svar åt honom inför HERRENS ansikte. Efter hans ord skall de dra ut och efter hans ord vända åter, han själv och alla Israels barn med honom, hela menigheten."

Josuas bok är inget annat än berättelsen om hur landet tas i besittning. Den är alltså en bekräftelse av Guds löfte. Josuas bok är en strids- och segerbok.

Spejarna och skökan Rahab

Josua sände från Sittim i hemlighet två spejare in i Kanaans land för att bespeja det, och då särskilt staden Jeriko, som låg strategiskt till. Här möter vi skökan Rahab som bodde i ett hus som antagligen var något slags värdshus.

Kungen av Jeriko fick dock reda på att spejarna befann sig i huset och begärde att de skulle utlämnas. Men Rahab gömde undan spejarna och sade att de redan gett sig av.

Rahab ljög alltså för sin kungs sändebud. Hur skall vi bedöma denna gärning? Handlade hon rätt eller fel? Åttonde budordet förbjuder oss ju att ljuga. Och i Rom. 13 lär vi oss att vi skall underordna oss den världsliga överheten. De kristna skall alltså lyda överheten och vara de hederligaste och mest lojala medborgarna i ett samhälle.

Men vad var förklaringen till att Rahab ljög och riskerade sitt eget liv för detta landsförräderis skull?

Vi hör henne själv säga till de israeliska spejarna (2:9–11):

Övergången av Jordan.

Jag vet att HERREN har gett er detta land och att en skräck för er har fallit över oss, ja, att alla landets invånare bävar för er. Vi har hört hur HERREN lät vattnet i Röda havet torka ut framför er, när ni drog ut ur Egypten, och vad ni gjorde med Sichon och Og, amoreernas båda kungar på andra sidan Jordan, hur ni gav dem till spillo. När vi hörde detta blev våra hjärtan förskräckta, och nu har ingen mod att stå er emot. Ty HERREN, er Gud, är Gud uppe i havet och nere på jorden.

Det var alltså gudsfruktan som drev henne. Hon förstod att det var Guds vilja att Israels barn skulle inta Kanaans land och hon vågade inte gå emot detta beslut. Hon gjorde rätt i att förråda sitt land eftersom det finns tillfällen då man måste gå emot sitt lands överhet, nämligen om det finns ett direkt gudomligt bud att handla annorlunda än vad överheten kräver. Vi har ett exempel på detta i Apg. 5:27–32.

Ett annat exempel har vi i 2 Mos. 1:17, där det heter om de egyptiska barnmorskorna Sifra och Pua, som fått order av den egyptiske kungen att avliva alla judiska gossebarn:

Men barnmorskorna fruktade Gud och gjorde inte som den egyptiske kungen hade befallt dem utan lät barnen leva.

Tänk om alla barnmorskor och läkare som idag får liknande order visade samma civilkurage och sade: "Nej, jag ställer inte upp på detta! Det är emot både Guds bud och all anständig moral att avliva fostren."

Rahab och spejarna kommer överens om att hon och hennes familj skall skonas när Israel intar staden genom att hon samlar dem alla i sitt hus och märker ut det med ett rött snöre (2:18). Spejarna återvänder sedan till Josua och avger denna trosvissa rapport (2:24):

HERREN har gett hela landet i vår hand. Alla landets invånare bävar för oss.

Undret vid Jordan

Så från kap. 3 griper då Israels barn till handling. Prästerna skall gå först och bära förbundsarken framför folket. De får inte komma närmare än två tusen alnar, ca 1000 meter, från arken, "för att ni skall veta vilken väg ni skall gå" (3:4).

Det ligger en viktig andlig sanning i detta. Herren, som särskilt närvarade vid arken, skulle leda folket fram. Hade folket gått runt arken hade det blivit människomeningar och åsikter som bestämde vägen, men nu följde de alla arken istället. Herren skall ju leda oss på sina vägar, vi skall inte ta våra egna vägar.

När de skall passera floden Jordan sker det första stora undret. Vi läser om det i 3:10–13:

Josua sade: "Av detta skall ni förstå att den levande Guden är mitt ibland er och att Han skall driva undan kananeerna, hetiterna, hiveerna, perisseerna, girgaseerna, amoreerna och jebusiterna för er: Se, hela jordens Herres förbundsark drar nu framför er över Jordan. Välj ut tolv män ur Israels stammar, en man från varje stam. Så snart prästerna som bär HERRENS, hela jordens Herres, ark står stilla med sina fötter i Jordans vatten, skall Jordans vatten, det som kommer uppifrån, skäras av i sitt lopp och bli stående som en hög vall."

Så skedde också. Vi läser i 3:17:

Prästerna som bar HERRENS förbundsark stod stadigt på torr mark mitt i Jordan. Och hela Israel gick över på torr mark, till dess allt folket helt och hållet kommit över Jordan.

Detta var ju fullständigt överraskande för Jerikos invånare. I vers 15 står det att Jordan vid denna tid, skördetiden, svämmade över sina bräddar. Invånarna i Jeriko, som ju visste att Israels här var på väg, trodde att de hade veckor på sig att förbereda sitt försvar eftersom floden ju inte gick att passera vid denna tid.

Det var omkring 40 000 män, beväpnade för strid, som gick över floden Jordan (4:13).

Överbefälhavaren

I 5:13–15 läser vi något märkligt:

Medan Josua var vid Jeriko, hände sig en gång när han lyfte blicken, att han såg en man stå där framför honom med ett draget svärd i sin hand. Då gick Josua fram till honom och frågade honom: "Tillhör du oss eller våra fiender?" Han svarade: "Nej, jag är befälhavare över HERRENS här och har nu kommit hit." Då föll Josua ner till jorden på sitt ansikte, tillbad och sade till honom: "Vad har min herre för budskap till sin tjänare?" Befälhavaren över HERRENS här sade då till Josua: "Tag skorna av dina fötter, ty platsen där du står är helig." Och Josua gjorde så.

Före intagandet av den första staden i det heliga landet möts alltså Josua av en man med ett blottat svärd. Han kallade sig "befälhavare över Herrens här". Såsom fallet en gång var med den uppenbarelse, som Mose fick, fordrar han vördnad. Josua skall ta av sig skorna.

Men denne man som uppenbarade sig spärrar inte vägen för honom in i det heliga landet, såsom keruberna en gång gjorde för ingången till paradiset (1 Mos. 3:24). Istället ger han Josua visshet att han skall gå före och bana väg för honom. I 2 Mos. 33:2 sade Herren till Mose:

Bryt upp och drag härifrån, du själv och folket som du har fört upp ur Egypten, till det land som jag med ed lovade åt Abraham, Isak och Jakob, då jag sade: "Åt din avkomma skall jag ge det. Jag skall sända en ängel framför dig och driva bort kananeerna, amoreerna, hetiterna, perisseerna, hiveerna och jebusiterna och föra dig till ett land som flyter av mjölk och honung."

I 2 Mos. 32:34 har vi ett liknande löfte. Denne ängel uppenbarar sig

här för Josua såsom "befälhavare över Herrens här". Mannen med det blottade svärdet i sin hand är troligtvis den ännu inte människoblivne Kristus i egen hög person – Han kallas ju ibland för "Herrens ängel" i Gamla testamentet. Jag vill tänka mig att det är den ännu inte inkarnerade Guds Son som leder sitt folk in i löfteslandet.

Jeriko erövrar

Så kommer då erövringen av Jeriko. Kortfattat går det till så att man sex dagar i följd på Herrens bud gick ett varv runt de stora stadsmurarna och prästerna blåste med bagghornsbasuner framför förbundsarken som bars runt. Inga härskrin fick höras från Israels folk.

Man kan tänka sig hur det var för de skrämde soldaterna på murens insida. De följde nog också med runt på insidan för att försvara muren. Ovanför dem skrek nog vakterna på muren: "Flytta er hitåt", "nu är de här", "nej, nu är de här", "nu rör de sig vidare" o.s.v. Det måste ha skapat oro i deras läger.

Så fortsatte det dag efter dag. Den sjunde dagen gick Israels barn runt staden med förbundsarken och blåste sju gånger istället. Försvarssoldaterna som säkert trodde att faran var över för dagen efter det första varvet fick gå runt ytterligare ett varv och så ytterligare ett o.s.v. Efter det sjunde varvet läser vi följande i 6:16–25:

Den sjunde gången, när prästerna blåste i hornen, sade Josua till folket: "Ge upp ett härskri, ty HERREN har gett er staden. Staden med allt som är i den skall ges till spillo, det tillhör HERREN. Bara skökan Rahab och de som finns i hennes hus skall få leva, därför att hon gömde spejarna vi hade skickat ut. Ni skall hålla er borta från det tillspillogivna, så att ni inte själva blir tillspillogivna. Om ni tar något från det tillspillogivna, blir ni orsak till att Israels läger drabbas av tillspillogivning och ni drar olycka över det. Allt silver och guld och allt som är av koppar eller järn skall vara helgat åt HERREN och gå till HERRENS skattkammare."

Då upphävde folket ett härskri och man blåste i hornen. Ja, när folket hörde ljudet från hornen, upphävde de ett

kraftigt härskri. Då störtade murarna samman och folket drog in i staden, var och en rakt fram, och intog den. Med svärd gav de till spillo allt som fanns i staden – både män och kvinnor, unga och gamla, liksom oxar, får och åsnor. Men till de båda män som hade bespejlat landet sade Josua: "Gå in i skökans hus och för ut kvinnan därifrån tillsammans med alla som tillhör henne, så som ni har lovat henne med ed." Då gick de unga män som hade varit där som spejare in och förde ut Rahab och hennes far och mor, hennes bröder och alla som tillhörde henne. Hela hennes släkt förde de ut och lät dem stanna utanför Israels läger. Men staden och allt som fanns i den brände de upp, endast silvret och guld och det som var av koppar eller järn lade de till skatten i HERRENS hus. Skökan Rahab och hennes fars hus och alla som tillhörde henne lät Josua leva. Hon bor bland israeliterna än i dag, därför att hon gömde spejarna som Josua hade sänt för att bespeja Jeriko.

Rahab och hela hennes familj räddades undan tillspillogivningen genom det röda snöret som hängde ner genom hennes husfönster. Så blir också var och en frälst, räddad undan den eviga döden, som förlitar sig till det röda blod som kanske liknade ett band då det rann ner längs Golgata kors.

Rahab nämns i Jesu släktregister i Matt. 1:5 såsom Boas mor. Tänk att denna sköka blev stammor åt vår Frälsare! Inte bara det, hon lyfts i Hebr. 11:31 fram som ett föredöme i tro:

Genom tron undgick skökan Rahab att gå under tillsammans med dem som inte trodde, eftersom hon hade tagit emot spejarna som vänner.

Den som läser Gamla testamentet och kanske särskilt Josuas erövring av landet kan bli förskräckt över att Herren är så skoningslös mot folken som bodde i Kanaans land. De skulle utplånas.

Är då inte Herren mild, förlåtande och tålmodig? kanske man frågar sig.

Jo, visst är Han det!

"Gud vill att alla människor skall bli

frälsta och komma till insikt om sanningen", läser vi i 1 Tim. 2:4. Gud straffar inte heller någon oförtjänt. Tvärtom har Han in i det längsta tålamod med syndaren. Men det finns till slut en gräns. Vi märker hur Herren gav dem tid att omvända sig och lämna sin avgudadyrkan.

I 1 Mos. 15:16 säger Herren till Abraham att hans ättlingar inte skall få landet förrän i fjärde släktledet, först efter 400 år, "ty ännu har inte amoreerna fyllt sina synders mått".

Kanaans folk var alltså på Abrahams tid ännu inte mogna för sin straffdom, men nu, på Josuas tid, hade de fyllt sina synders mått.

Inte nog med att de hade fyllt sina synders mått. Rahab hade dessutom sagt till spejarna: "Vi har hört hur Herren lät vattnet i Röda havet torka ut framför er, när ni drog ut ur Egypten" (2:10). Detta var en händelse som hade inträffat 40 år tidigare. Staden Jeriko hade alltså haft 40 år på sig att söka nåd och omvända sig till Herren. Men endast skökan Rahab gjorde det och hon fick sin familj med sig.

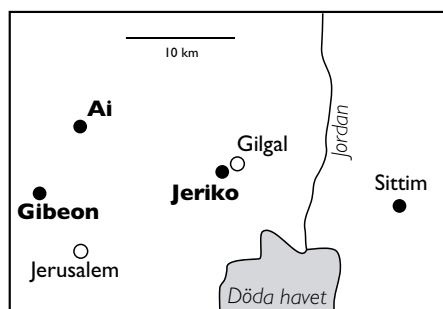
Akans synd

Som vi har hört skulle ingenting tillvaratas av Jerikos skatter. Allt skulle tillspilloges. Men så läser vi i 7:1:

Men Israels barn förgrep sig i trolöshet på det som givits till spillo. Akan, son till Karmi, son till Sabdi, son till Sera av Juda stam, tog av det. Då uppständes HERRENS vrede mot Israels barn.

Genom Akans synd vänds Israels barns framgång i nederlag. Vi människor har tre huvudfiender emot oss: världen, det egna köttet och djävulen.

I uppbyggelselitteratur har det

En skiss över de centrala orterna vid intagandet av landet.

Berget Gerissim i Samarien, sett från Sikem. Berget var samariternas heliga berg.

hänt att Josuas intåg i Kanaans land liknas vid vår kamp mot dessa fiender. Jeriko med dess höga, imponerande murar symboliserar då världen med dess storslagenhet, prakt och glitter. Ai, som Israels barn nu skall kämpa mot, symboliserar köttet och Gibeon, som vi sedan kommer till, symboliserar djävulen.

Köttet är en undervärderad motståndare. Vi vill ju inte misstro oss själva. Vi vill av naturen tro gott om oss: "jag är ju så god", tänker vi. Men det är en stor lögn.

I våra hjärtan råder alltsedan syndafallets dag mörker och ondska. Det är den gamla köttsliga naturen som genomsyrar hela vår varelse, hur snyggt och ljust det än kan se ut på ytan. Jesus säger: "Från hjärtat kommer onda tankar, mord, äktenskapsbrott, otukt, stöld, falskt vittnesbörd och hädelse." (Matt. 15:19)

Så förblir det om inte Jesus, Han som är den "klara morgonstjärnan" (Upp. 22:16) får inta sin plats i vårt hjärta. Honom möter vi i Guds Ord, som är det enda sanna ljuset i vår värld.

Tänk därför vilken förförelse det är när s.k. andliga vägledare, mystiker och psykologer säger: "Sök i ditt eget inre! I djupet av ditt hjärta finner du sanningen och ljuset!" Nej, Herren säger genom sin mun Jeremia: "Bedrägligare än allt annat är hjärtat, det är obotligt sjukt. Vem kan förstå det?" (Jer.

17:9). P.g.a. hjärtats bedräglighet förleds vi ofta av vårt kött.

Liksom vi underskattar vårt kött som fiende underskattade Israels barn Ai. Vi läser 7:2-5:

Josua sände från Jeriko i väg några män till Ai, som ligger vid Bet-Aven, öster om Betel, och sade till dem: "Gå dit upp och bespeja landet." Männen gav sig i väg och bespejade Ai. När de kom tillbaka till Josua sade de till honom: "Allt folket behöver inte dra upp. Låt tvåtusen eller tretusen gå dit upp och inta Ai. Du behöver inte låta allt folket trötta ut sig med att gå dit, för de är inte många." Alltså drog tretusen man av folket dit upp. Men de tvingades fly för männen från Ai. Och männen i Ai dödade omkring trettiosex man av dem och förföljde de övriga utanför stadporten ända till Sebarim och slog dem på sluttningen där. Då smälte folkets hjärta och blev som vatten.

Josua blir förtvivlad och ångrar t.o.m. övergången över Jordan. Men så får han en särskild uppenbarelse som förklarar anledningen till nederlaget. HERREN avslöjar för Josua att det är p.g.a. överträdelse mot budet om tillspillogivning som de lidit nederlag.

Stam för stam, släkt för släkt, familj efter familj och man efter man skall tidigt nästa morgon träda fram och HERREN skall då peka ut den skyldige.

Den som blir utpekad med det tillspil-logionna skall brännas upp i eld med allt vad han har, därför att han har överträtt HERRENS förbund och gjort vad som är en dårskap i Israel. (7:15).

Vid den följande rannsakan visar det sig att Akan är den skyldige. Han erkände också sitt brott (7:20–21):

Det är sant. Jag har syndat mot HERREN, Israels Gud. Detta är vad jag har gjort: Jag såg bland bytet en dyrbar mantel från Sinear och tvåhundra siklar silver och en guldplatta som vägde femtio siklar, och jag fick begär till det och tog det. Det är gömt i jorden i mitten av mitt tält med silvret underst.

Akan såg, han fick begär och han tog. Det var de tre steg på syndavägen som ledde honom till fördärvet.

Akan fick begär. I Jak. 1:15 står det: "När så begäret har blivit havande föder det synd, och när synden är fullmogen föder den död." Detta är den andliga dödens korta steg. Den har bara tre pinnar: Begärelsen, synden, döden. Men just de få pinnarna gör stegen ännu hemskare. Straffet blev fruktansvärt. I 7:24–26 läser vi:

Då tog Josua och hela Israel Akan, Seras son, och silvret och manteln och guldplattan och hans söner och döttrar, hans oxar, åsnor och får och hans tält och allt övrigt som han hade och förde dem upp till Akors dal. Och Josua sade: "Varför drog du fördärv över oss? I dag skall HERREN bringa olycka över dig." Sedan stenade hela Israel honom. De brände upp dem och kastade stenar över dem. Över Akan reste de ett stort stenröse, som finns kvar än i dag. Och HERREN vände sig ifrån sin glödande vrede. Därför fick den platsen namnet Akors dal, som den fortfarande heter.

Akor betyder olycka.

Akors dal blev i Israels medvetande en sinnebild för förbannelsen. Därför heter det om den messianska tiden, frälsningens tid, att då skall t.o.m. Akors dal blomma. I Jes. 65:10 läser vi:

För mitt folk, som frågar efter mig, skall Saron bli en betesmark för får och Akors dal en lägerplats för nötboskap.

Ett liknande ställe har vi i Hos. 2:15.

Efter denna uppgörelse med synden kunde så Israels barn besegra Ai.

Alla invånare, män och kvinnor, dödades, sammanlagt 12 000.

Gibeoniternas list

I kapitel 9 får vi se hur gibeoniterna besegras. Dessas angreppssätt mot Israels barn liknar djävulens, vår tredje huvudfiende. Han kan omskapa sig till ljusets ängel.

Förklädda kom också gibeoniterna Israels barn till mötes. De gav sig ut för att komma långt ifrån och inte alls vara ett kananeiskt folk, som ju Israel skulle driva bort enligt Herrens vilja. De hade först hållit krigsråd. Läs 9:3–15. Avsnittet slutar:

Då tog männen i Israel av deras reskost men frågade inte HERREN. Och Josua lovade dem fred och ingick förbund med dem att de skulle få leva, och menighetens furstar gav dem sin ed.

Israels barn hade nu genom förbundet med gibeoniterna andligt sett slutit förbund med synden. Kanaans folk skulle ju besegras och drivas undan, men nu fick de alltså hemorts-rätt i landet. Detta, att dessa hedningar tilläts leva bland Israels barn, beredde Israel stora svårigheter och bekymmer senare.

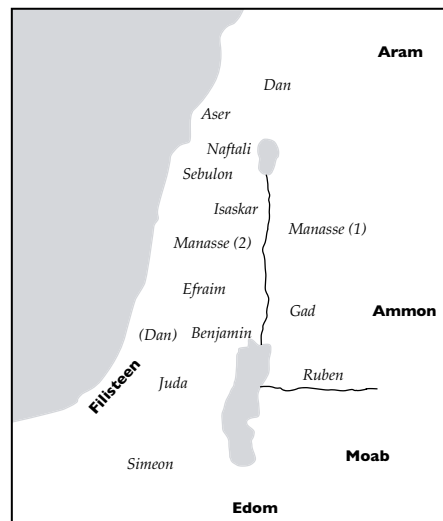
Käre vän, slut aldrig fred med synden! Tro inte att du kan leva med den! Låt den inte bli bofast! Rensa ut den, som Paulus sade att korintierna skulle göra med otuktens stinkande gamla surdeg (1 Kor. 5:7)!

Solen stod stilla

Värt att uppmärksamma är ännu vad som hände i Gibeon (10:12–14):

På den dagen då HERREN gav amorerna i israeliternas våld, talade Josua till HERREN inför hela Israel: "Du sol, stå stilla i Gibeon, du måne, i Ajalons dal!" Och solen stod stilla och månen blev stående, till dess folket hämnats på sina fiender. Detta står skrivet i "Den redliges bok". Solen blev stående mitt på himlen och gjorde sig ingen brådskas att gå ner för att fullborda dagen. Aldrig har någon dag, varken förr eller senare, varit lik denna, då HERREN lyssnade till en mans ord. Ty HERREN stred för Israel.

I slaget vid Gibeon stred också Herren på ett påtagligt sätt för Israel. Han in jagade skräck i fiendehären

och sände ner stenar från himlen som dödade dem. Det var fler gibeoniter som dog av stenarna från himlen än från Israels barns svärd (10:7–11).

I kapitel 13–22 läser vi om hur landet fördelades. Exakta gränser drogs. Intressant är att landet fördelas i *tro*. De olika stammarna får sina arvslotter fastän de ännu inte är intagna. Så litade de till Herrens löfte att de kunde ta ut landområdena i förväg.

Avslutning

Josuaboken är Bibelns starkaste budskap om att Gud ger sitt folk seger över varje fiende, när de tror på Honom och lyder Honom. Dess framställning är en förebild till den bl.a. i Ef. 6 skildrade kampen mot ondskans makter.

De troende finner här inspiration till hopp om seger över alla onda makter – synden, världen, köttet och djävulen – som vill hindra dem i det rika andliga liv Jesus vill skänka sin församling.

Frälsaren säger (Joh. 10:10):

Tjuven kommer bara för att stjäla, slakta och döda. Jag har kommit för att de skall ha liv, ja, liv i överflöd.

Kanaan, landet som "flyter av mjölk och honung", är en förebild till detta liv i Kristus. Övergången över Jordan symboliserar brytningen med det gamla livet och ingången till trons liv med Gud.

Josua själv är en förebild till Jesus. Liksom Josua ledde Israels barn in i Kanaans land, leder Jesus oss in i sitt nåderike på jorden och till sist in i himmelens saliga land.

Israels återupprättelse

I den bibelstudieserie om profeten Hesekiel som Föreningen Logos ordnar i Biblion behandlas en hel del historia. Även Mellanösterns geografi är viktig för förståelsen.

Serien fortsätter från hösten 2009 från kapitel 33. Därvid kommer eskatologin, läran om de yttersta tingen, att stå i förgrunden.

Avser profeterna i Gamla testamentet, bland dem Hesekiel, att Israel ännu ska återupprättas inklusive tempeltjänst i Jerusalem? Ska Israel ledas av en ättling till David? Innebär judarnas återvändande och upprättandet av staten Israel (år 1948) att profetierna i Gamla testamentet har gått i fullbordan?

Frågan hur kristna ska betrakta staten Israel och dess handlande gentemot den palestinska befolkningen och nationen besvaras på olika sätt. Det finns oerhört många aspekter och det är omöjligt att på ett kortfattat sätt ge ett svar på frågan – om man vill sträva efter objektivitet. Möjligen tar vi senare upp frågan mera utförligt. Här vill jag endast teckna en schematisk bakgrund och ge några tolkningsnycklar som vägledning för fortsatt studium.

Israel-Palestinakonflikten går tillbaka till Abraham

Gud lovade Abram (senare Abraham) att han ska bli far till ett stort folk (1 Mos 12:2; 1 Mos 15:5 m.fl.). Det såg inte ut som om han ville uppfylla sitt löfte, för Abraham blev gammal och hans hustru Sara överårig, utan att hon hade fött honom någon son.

Enligt den tidens sed, och med bifall av Sara, tog då Abraham sin tjänstekvinna Hagar till bihustru för att hon skulle föda honom en son. Så skedde också. Det var Ismael som

föddes på detta sätt. Ismael fördrevs med sin mor från Abraham sedan Isak hade fötts av Sara på hennes ålderdom, för att tjänstekvinnans son inte skulle ärva med den fria husarens son (1 Mos 21, Gal 4:30).

Ismael fick tolv söner och blev stamfar till en del arabstammar. En annan grupp araber sägs vara ättlingar till Joktan, farfars farfars farbror till Abraham (1 Mos 10:25).

Israeliternas öden

Namnet *Israel* är egentligen det namn som patriarken Jakob fick efter att ha kämpat med Gud vid Jabboks vadställe (1 Mos 32:28). *Israels barn* är därför en beteckning på de tolv stammarna som härstammar från Jakobs tolv söner.

Israels kungarike delades efter Salomos död (ca 930 f.Kr.) i två delar. Tio stammar avföll från Salomos son Rehabeam och kvar förblev endast Juda och Benjamins stammar, den senare mycket decimerad efter det fruktansvärda utrotningskrig som omtalas i Domarboken. De tio stammarna kallades Nordriket eller Israel medan Sydriket i huvudsak utgjordes av Juda stam. Därför har beteckningen *judar* blivit synonymt med *israeliter*. (Det är skäl att använda beteckningen *israeler* för det folk som i dag bor i staten Israel, för att skilja dem från de etniska judarna.)

Nordriket gick under år 722 f.Kr. när den assyriske kungen Salmaneser intog Samaria, Nordrikets huvudstad (2 Kung 17). Folket fördes bort och de som blev kvar blandades upp med andra folk som flyttade in. Därför har detta blandfolk, *samariterna* (eller *samarierna*), inte räknats till Guds folk av rätttroga judar.

Sydriket räddades denna gång och även år 701 f.Kr., när kung Sanherib drog upp och belägrade Jerusalem (Jes 36–37). Drygt 100 år senare var det dock slut med Guds tålmod även gentemot Juda rike. År 586 f.Kr. intog Babyloniens kung Nebukadnessar Jerusalem efter en lång belägring och förstörde staden. I tre skeden fördes större delen av folket till Babel, dvs.

de som inte gick under i hunger, sjukdom eller krig. Det var under denna tid som profeten Hesekiel var verksam bland de landsförvisade i Babylonien.

Hesekiel kunde dock lova att folket ännu, tack vare Guds nåd och stora långmodighet, skulle få återvända till sitt land och bygga upp Jerusalem och dess tempel. Detta skedde efter att perserkungen Koresh hade utfärdat ett edikt om rätt till återfärd. Endast en del av folket återvände. Templet och stadens murar byggdes upp under stora strapatser. (Se Esra och Nehemja.)

Ytterligare en svår prövning drabbade judarna när den syriska kungen Antiochus IV Epifanes härjade i landet och uppställde "förödelsens styggelse" i templet. Om detta profeterar Daniel detaljerat. Historien om denna svåra tid och det uppror genom släkten Mackabeus, som ledde till att judarna för en tid återfick sin frihet, finns beskriven i de apokryfiska Mackabeerböckerna.

Den totala förödelse som Jesus förutsäger (Matt 24) inträffade år 70 e.Kr. när den romerske härföraren Titus intog och förstörde Jerusalem. Då blev det judiska folket, de som inte hade stupat eller dött av hunger och sjukdomar, utspritt praktiskt taget kring hela jorden. Vi känner sedan judarnas öden under det förra århundradet, när nazisternas förintelse ägde rum och när staten Israel grundades efter ett beslut av Förenta Nationerna år 1947.

Profetierna om Israels återupprättelse

För att försöka förstå något av hur Gamla testamentets profetior om Israels återupprättelse kan tolkas ska vi hämta stöd i en bok av Colin Chapman: *Vems utlovade land?* (Utgiven på svenska av EFS-förlaget 1984). Chapman uppställer fyra tolkningsprinciper.

1. Vad för slags språk använder profeten?

Ibland görs en enkel förutsägelse om

Klippsdomen i Jerusalem (byggd 687–691) är världens äldsta existerande muslimska byggnad. Den står på tempelberget, den heligaste och mest omstridda platsen på jordklotet. (Bild från persia1.wordpress.com)

en framtida händelse, som inte behöver någon tolkning. Det kan t.ex. stå att Herren ska låta sitt folk återvända till sitt land.

Andra gånger används ett poetiskt språk, av typen "öknen ska blomstra som en lilja".

Det kan också handla om en syn, som tydligt ska förstås symboliskt. Detta gäller t.ex. Hesekiels syn om de förtorkade benen som får liv (Hes 37).

Det svåraste fallet är de detaljerade synerna av det nya Jerusalem och det nya templet (t.ex. Hes 48:15ff). Här är det svårt att se att visionen skulle vara en exakt arkitektritning. På samma sätt är det svårt att tänka sig att Upp 21:16 skulle ge verkliga mått av det nya Jerusalem. Vi måste se de olika profetiorna i ljuset av hela Bibelns vittnesbörd.

2. Innehåller profetiorna själva något uppslag som kan hjälpa oss?

Vi har sådana t.ex. som ekon av de löften som gavs åt Abraham (1 Mos 12). Där lovar Gud ett land, ett folk, en förbundsgemenskap och en välsignelse för alla folk. Alla dessa begrepp hör ihop.

3. Hur förhåller sig profetiorna till andra gudomliga löften i GT?

Här behöver vi lägga märke till vissa typiska uttryck, som ger oss anledning att koppla samman de profetiska utsagorna. I löfterna om en kung av Davids ätt används uttrycket "till evig tid". Det gäller också fullmakten till Aron och hans efterkommande beträffande offerttjänsten i tabernaklet/templet. Det samma gäller också Salomos tempel, liksom löfterna i Hes 37 upprepar löftet "för evigt".

Det bör alltså vara naturligt att tolka alla sådana uttryck på samma sätt. Då måste Hebreerbrevets "en gång för alla", "evig återlösning" och "för alla tider" vara en viktig tolkningsnyckel (Hebr 9–10).

4. Hur tolkade Jesus och de bibliska författarna dessa profetior?

Det finns tre olika nivåer av uppfyllelse:

Uppfyllelsen i det ursprungliga sammanhanget. En sådan är t.ex. Jeremias profetier om en återkomst från Babel, som uppfylls genom berättelserna i 2 Krönikeboken och Esra-Nehemja.

Uppfyllelsen genom Jesu första ankomst. Ängeln berättade för Maria, att hennes son skulle bli uppfyllelsen av

löftet att en ättling till David skulle sitta på hans tron "för evigt" (Luk 1:30–33).

Uppfyllelsen genom Jesu andra ankomst. I den här kategorin placerar vi Johannes synen av den nya staden och det nya templet i "en ny himmel och en ny jord" (Upp 21–22).

Sammanfattning

Genom att använda de här tolkningsnycklarna får vi åtskillig hjälp att förstå profeternas utsagor. Samtidigt måste vi konstatera, att det blir mycket svårt att hänföra vissa av profetiorna till en bokstavlig uppfyllelse om återupprättelse av landet Israel med staden Jerusalem och dess tempel, medan andra tydligt avser uppfyllelsen genom Jesu första ankomst och hans frälsningsverk.

Om vi vill hålla samman Bibelns hela budskap blir det svårt att förstå att upprättandet av ett sekulariserat land utan tempeltjänst, utan tro på den Messias som Gud har sänt, skulle vara uppfyllelsen av GT:s profetior.

De profetior som ännu inte har uppfyllts i Jesu första ankomst väntar på att uppfyllas när han kommer igen till domen.

OLA ÖSTERBACKA

Den är inte jude som är det till det yttre, och omskärelse är inte något som sker utvärtes på kroppen. Den är jude som är det i sitt inre, och hjärtats omskärelse sker genom Anden och inte genom bokstaven. En sådan får sitt beröm, inte av människor utan av Gud. (Rom 2:28–29)

Gud, den underbare

Carl Olof Rosenius skrev en hel del under sitt 52-åriga liv. Han var redaktör för tidningen Pietisten i 26 år och det som han skrev i denna tidning har senare sammanställts i olika böcker. Speciellt Dagbeträktelserna har betytt mycket för kristna i Norden.

Nu har BV-förlag börjat ge ut en lätt reviderad nyutgåva av en pocketserie som utkom på 1970-talet. De sju pocketböckerna som utges ingår också i boken "I Guds hjärta". Den första boken i serien är "Gud, den underbare" och den innehåller valda artiklar som Rosenius skrev mellan åren 1843 och 1859.

När jag läste boken fick jag stanna upp många gånger. Det går inte att susa förbi det Rosenius skriver. Trots att orden skrevs ner för över 150 år sedan så träffar de hjärtat, det är fråga om ett tidlöst och bibliskt budskap. Den kamp som vi har att kämpa är densamma som Rosenius och personerna i Bibeln hade att kämpa.

Det som gör Rosenius texter så tilltalande är att frågorna som han ställer och sedan svarar på känns igen. Det är just dessa frågor som vi som kristna brottas med. "Varför skulle vi då vara rädda?" Tro inte att Gud inte bryr sig om dig. Varifrån kommer du? Vem har skapat dig och intill denna dag uppehållit dig?... Lika säkert som att du är en människa, skapad av Gud – lika visst är det också att du får räkna med en evig och obegriplig kärlek från Gud.

Ofta får man rannsaka sig inför Ordet när man läser boken. Rosenius tar på flera sätt upp människans förhållande till Skaparen. I behandlingen av första budet går han igenom hur pengar, kunskap, njutning och människodyrkan blir avgudar och hur avgudadyrkan innebär att man inte bryr sig om Gud. Men den störste avguden är ändå vårt eget jag, att vi sätter oss själva i centrum.

Rosenius förespråkar inga genvägar i det kristna livet. När en människa står avslöjad inför Guds lag kan hon reagera på olika sätt. Du kanske är en from och religiös människa som säger: Det här kan ingen klara av. Och

så går du din väg och lever vidare utan att bekymra dig om Guds vilja och Gud. Du är "fattig i anden", säger du. Men det är en fattigdom, som inte bekymrar dig och inte tillrättavisar dig, utan tillåter dig att vara själv-säker och självbelåten.

Den som blir förskräckt över sin synd kan hamna i förtvivlan om han inte får lära sig den hemliga visdomen, att rättfärdigheten finns i honom som var ställd under lagen för att han skulle friköpa dem som stod under lagen. En sådan människa får en ny sång i sin mun – om Lammet som blev slaktat.

Det avsnitt som berörde mig mest var ändå "Gud, den underbare - har lovat höra vår bön". Efter att ha konstaterat att det ofta är illa ställt med vårt böneliv går Rosenius igenom hur Jakob, Mose och David nalkades Gud i bön.

Utifrån bibliska exempel ger han tre råd till oss gällande bönen. Först bör vi tänka på Guds egenskaper. Hans enastående barmhärtighet, hans allmakt och sannfärdighet. För det andra bör vi grunda bönen på Kristi fullbordade frälsningsverk. För det tredje får bönen ta sikte på Guds namns ära. Liksom David får vi be: "För ditt namns skull, HERRE, förlåt min missgärning, ty den är stor."

När det gäller bönen och lovsången som Rosenius tar upp så fäster jag mig vid den vägledning han ger till läsaren. Det känns som kärleksfulla uppmaningar av en erfaren kristen vandrare. Det är råd som är förankrade i Skriften.

ROGER PETTERSSON

Motsägelser i berättelserna om Jesu uppståndelse

Den tyske pastorn Karsten Bürgener hade genom sina teologiska studier blivit ett offer för den historisk-kritiska bibelsynen. Enligt denna syn behöver inte t.ex. geografiska och kronologiska uppgifter i bibeltexterna nödvändigtvis vara historiskt tillförlitliga och Bibeln kan innehålla motstridiga uppgifter om sådana data.

Ett av de klassiska föremålen för bibelkritik är berättelserna om vår Herre Jesu Kristi uppståndelse från de döda. Evangelisternas berättelser är på denna punkt mycket detaljerade och således ett tacksamt föremål för dem som gärna vill visa att Bibeln innehåller motstridiga uppgifter.

Även Karsten Bürgener hade fått lära sig att evangeliernas berättelser om uppståndelsen var helt oförenliga, varför de skulle behandlas som legender. Han kämpade dock med saken, ivrig att kunna förena de olika skildringarna till en enhet.

Efter djupa efterforskningar presenterade han år 1970 slutligen sina resultat i boken *Die Auferstehung Jesu Christi von den Toten*.

I det kommande följer en kort sammanfattning av bokens innehåll och de principer som Bürgener råder oss att utgå ifrån när vi vill granska påskberättelserna.

I det första kapitlet listar författaren upp de vanligaste invändningarna mot påskevangeliets tillförlitlighet.

Jesu grav blir tidigt på påskdagens morgon funnen tom, men för övrigt motsäger de varandra på nästan varje punkt.

Så sammanfattar Bürgener kritiken som riktats mot evangelisternas skildringar av påskdagens händelser.

Under sina studier stötte han på ett problem som han anser att man inte tidigare tagit på tillräckligt stort allvar, även om det borde vara en självklarhet. Han upptäckte att varje språk har sin egen språklogik, en logik som man måste ta hänsyn till om man skall förstå det till fullo. Vi kan

inte applicera den språkkultur och de språklagar som vi upprätthåller idag på texter som skrevs för 2000 år sedan, på ett helt annorlunda språk och i en helt annorlunda miljö.

Enligt Bürgener borde vi i första hand söka felet hos oss själva och i vår förståelse av de gamla texterna om och när vi finner något som verkar motstridigt. Kan det verkligen vara så, frågar han sig, att evangelisterna bakom berättelserna har varit så enfaldiga att de inte ens märkt och undanröjt de tydligaste av motsägelser i evangelierna?

I kapitel två applicerar författaren sin princip om att ta den främmande kulturvärlden i beaktande när man läser evangeliernas berättelser och visar att detaljer i texterna inte nödvändigtvis behöver säga det som vi med vår förståelse läser ut från dem. I kapitlet berör han också judisk vittnesmålspraxis och visar hur den har tagits i beaktande av evangelisterna.

I de efterföljande kapitlen behandlar han sedan i tur och ordning kon-

kreta svårigheter med de olika berättelserna.

Bürgener håller sig till den goda regeln att betrakta alla förekommande svårigheter och motsägelser som skenbara till dess bevis framlagts för motsatsen.

Vad hela Bibeln, eller ens evangelierna beträffar, var han först inte säker på att den i alla detaljer är utan felaktigheter eller motsägelser. Denna syn kan inte försvaras utifrån en biblisk-luthersk syn på Skriften och måste följaktligen avvisas. Intressant nog tar han själv avstånd från den tidigare synen i en epilog i boken och han ber läsarna ha överseende med hans tidigare svagheter som framkommer i boken.

Hans iakttagelser gällande påsk-evangeliet tillförlitlighet är hur som helst av stort värde och kan anbefalas.

HANS AHLKOG

Karsten Bürgener: *Jesu Kristi uppståndelse från de döda*. Översättning av G.A. Danell (1986). 247 sidor. Utgivare: BV-förlag/Pro Veritate.

Jag har gång på gång upplevt, att bibelställen, som under lång tid stått i till synes oförenlig motsägelse till varandra, en dag kunde förklaras harmoniskt på ett övertygande sätt. Jämte andra orsaker var det framför allt den erfarenheten, som slutligen kom mig att utgå från den Heliga Skrifts principiella ofelbarhet.

(Karsten Bürgener)

Vilken Jesus ska jag tro på?

Titeln på Lee Strobels senaste reportagebok låter märklig. Man får intrycket av att det finns flera Jesusar att tro på. Men så är det inte. Liksom i sina tidigare böcker "Fria eller fälla" och "Fallet Jesus" går Strobel noggrant igenom faktamaterialet genom att intervjua experter och resultatet är ett försvar av den kristna tron.

Professorerna som utfrågas i boken är välkända och deras trovärdighet kan knappast ifrågasättas. Själv känner jag igen en del namn från exegetikkurserna med lektor Sven-Olav Back i Åbo Akademi, t.ex. James H. Charlesworth, James D.G. Dunn, Gerald O'Collins och Tom Wright.

Strobel låter också Craig Evans komma till tals. Evans bok "Att fabricera Jesus: Hur moderna forskare förvränger evangelierna" illustrerar var problemet finns. Det är inte bara romanförfattare som Dan Brown och skådespelare som Jonas Gardell som försöker sig på nya teorier om Jesus. Även forskare kan presentera nonsens. Tvivelaktiga misstankar och överdrivna påståenden resulterade i "en imponerande samling fabricerade pseudo-Jesusar". Tvivelaktigt strunt har presenterats och vilselett den läsande allmänheten de senaste fem åren.

Professor Ben Witherington III varnar läsarna för alla chockerande nya påståenden om Jesus men tillägger att amerikanarna tyvärr har blivit "benägna att lyssna till sensationella påståenden ... till och med i de fall då det finns få eller inga hållbara bevis till stöd för sådana gissningar."

Strobel söker i sina intervjuer svar på sex invändningar och får ordentliga svar på dem alla. Han kan därför konstatera att de forntida dokument som påstås vara mer äkta än Bibeln är för sena för att vara trovärdiga. Vidare stämmer de bibliska manuskript-

varianterna som finns väl överens med varandra och endast en procent påverkar i någon mån innebörden av texten.

Trots sådana påståenden har det inte heller gått att motbevisa Jesu uppståndelse. Alla försök av muslimer och skeptiker att lägga tillbaka Jesus i graven har misslyckats när de underkastats en seriös analys. Jesus – och enbart Jesus – stämmer med de messianska profetiorna.

Varför snickra ihop vår egen låtsastro när vi kan möta och uppleva historiens och trons äkta och verkliga Jesus?

På denna fråga ser Strobel en röd tråd som löper genom försöken att upptäcka en annan Jesus. Man vill förminska Jesus eller upphöja sig själv så att Jesus blir en jämlike. Är Jesus vår jämlike så behöver vi inte tillbe honom och vi behöver inte stå till svars inför honom. Hans undervisning blir bara förslag, som kan följas eller förkastas.

ROGER PETTERSSON

Lee Strobel: *Vilken Jesus ska jag tro på? En reporters kritiska granskning av de nya Jesusbilderna*. Libris förlag, 2008.

Lutherska församlingen i Stockholmsområdet

Under en tid har det varit möjligt att via Internet ta del av gudstjänster från Stockholm eller Norrköping. Det är Lutherska församlingen i Stockholmsområdet, LFS, som tagit upp denna verksamhet.

Vi vill ge en kort information om församlingen och göra läsarna uppmärksamma på möjligheterna att ta del av dess goda verksamhet.

Kyrkoherde är ända sedan församlingens tillkomst för drygt 20 år sedan Ingemar Andersson, pensionerad lärare. Han är känd för många också i Finland sedan sina resor som BV:s predikant.

Lars Borgström, som nyligen gästade oss, är präst i församlingen efter att ha insatts i februari i år. Han har tidigare varit präst i Svenska kyrkan,

men "friköptes" för att man inte kunde fördrå hans bibeltrogna predikningar.

LFS har regelbundet gudstjänster i Stockholm, Norrköping, Uppsala och Rudskoga (Värmland) och på Vikbolandet. Församlingen har inga egna lokaler utan hyr utrymmen i olika kyrkor och kapell.

Församlingen har alltså en vidsträckt verksamhet, och för medlemmarna är det närmast självklart att det blir en hel del resande för att kunna delta i gudstjänster.

Information om församlingens gudstjänster och tider för deras sändningar finns på www.lutherskafor-samlingen.se.

Församlingen ger ut Lutherskt församlingsblad tillsammans med

Ingemar Andersson

Lars Borgström

systerförsamlingen i Umeåområdet. Cd/mp3-skivor med predikningar kan beställas.

Församlingen ordnar årligen flera läger för hela familjen. Midsommarläger hålls i år på Sunnerbogården i södra Småland.

För tidningsprenumerationer och beställningar av skivor kan man kontakta Bertil Waldemarson, Skånegatan 5, SE-602 17 Norrköping.

ÖÖ

Kyrkans sanna förnyelse

Ve den kyrka som tror sig inte behöva förnyelsen från Herren och likt kyrkan i Laodicea säger: "Jag är rik, jag har vunnit rikedom och behöver ingenting." Så här svarar Herren Kristus: "Du vet inte att just du är eländig, beklagansvärd, fattig, blind och naken" (Upp. 3:17).

Det är uppenbart att det andliga livet hos oss är i avtagande. Vi har haft evangeliet i dess sanning och renhet i överflöd ibland oss och betraktar det nu inte längre som något alldeles fantastiskt. I våra kristna hem använder vi allt mindre Guds ord i regelbundna andakter. Bönen är trons vitala andning, den troendes pulsslag. Men där andningen och pulsen upphör, där inträder döden. Där man inte längre ber, där finns inte längre något andligt liv. Där läsningen av Guds ord och familjeandakten försvunnit kan följande skylt sättas över ingången:

"Här har de namnet om sig att de lever, men de är döda."

Kristna ber ständigt. Tron är inte bara ett liv från Gud utan också ett liv med Gud och inför Gud, en oavbruten gemenskap med Gud. En kristen som inte ber är en lunga som inte andas, ett hjärta som inte slår, en kropp som inte lever. Där det är lite bön, där bönen är svag och trött och kall eller består bara av halvhjärtade suckar, där är trons liv nära att dö. Hur mäktigt har inte den världsliga andan gripit tag i vårt kristna folk! Den kännetecknas av girighet, önskan att bli rik, att tjäna pengar.

Var och en av oss bör fråga sig: Är min kristendom, min tro alltför kraft och liv eller bara en yttre form och vana? Är det Kristus och hans nåd som verkligen är mitt hjärtas enda styrka eller är det världsliga ting? Vänder jag mina tankar och önsknings till det som är där ovan eller bara till det som är på jorden? Är jag fortfarande en som ber? Används Guds ord fortfarande i mitt hus?

Texten här intill är ett utdrag ur en artikel från *Biblicum* nr 2/2009. Seth Erlandsson har gjort en förkortning av ett långt föredrag av prof. August Pieper från 1919.

Tidskriften *Biblicum* rekommenderas för alla som vill ha en fördjupning i den kristna tron.

Prenumeration kan göras via biblicum@bredband.net, Sampo bank 800017-70843747. Prenumerationsavgiften i Finland är 26 €/år för fyra nummer per år. I Sverige kostar prenumerationen 200 kr/år.

***Biblicum* är ett bibelforskningsinstitut i Ljungby, Sverige.**

Oklara uttalanden

Under våren offentliggjorde två arbetsgrupper inom Finlands evangelisk-lutherska kyrka sina resultat. En grupp bestod av biskoparna och representanter för väckelserörelser med gammal ämbetssyn. De uttryckte en gemensam syn på hur väckelserörelserna bättre än förr kan stöda de lokala församlingarnas arbete för att engagera människor i evangeliet och kyrkan.

Under tio års tid har man fört samtal och resultatet blev magert. De sju punkter som man har med i den gemensamma viljeyttringen är mycket tafatta och det märks tydligt att biskoparna inte har behövt ge vika.

1. Vi vill främja att väckelserörelserna och de samfund som de bildar allt tydligare är en del av kyrkans och församlingarnas verksamhet. Därmed bidrar de för sin del till att förnya församlingslivet.
2. Vi erkänner att det inom vår kyrka finns medlemmar som på grund av sin övertygelse inte anser att kyrkans beslut att öppna prästämbetet för kvinnor var rätt, och vi önskar att även de fortsättningsvis känner sig hemma i kyrkan.
3. Vi vill tillsammans arbeta för att ingen inom kyrkan utsätts för diskriminering på grund av kön, övertygelse eller ämbetssyn.
4. Vi anser det vara viktigt att väckelserörelseorganisationernas verksamhet inom de lokala församlingarna utgör en gemenskap som stärker alla församlingsmedlemmars band till Kristus och kyrkan.
5. När väckelserörelseorganisationerna samarbetar med lokalförsamlingarna följer de den ämbetslösning som vår kyrka valde år 1986 och verkar i enlighet med praxis för lokala församlingar.
6. Församlingar kan samarbeta med väckelserörelser och upplåta lokaler åt väckelserörelser för firandet av kyrkliga helger och andra evenemang.
7. Vi vädjar till alla församlingsmedlemmar att vi trots olika syn förblir ett och arbetar tillsammans och inom en och samma kyrka.

Att väckelserörelserna går med på formuleringen i punkt sju är ofattbart. Utgångspunkten är att man inte samarbetar med t.ex. kvinnliga präster och här sägs det att man skall arbeta tillsammans. Att formulera en viljeyttring på detta sätt gör det inte lätt för medlemmarna i väckelserörelserna att förstå vad som gäller.

En annan punkt som starkt kan ifrågasättas är den att ingen skall diskrimineras. Det är mycket osannolikt att kyrkans ledning skulle upphöra med förföljelsen mot dem som omfattar den traditionella ämbetssynen. Man får intrycket att denna punkt förpliktar enbart väckelserörelserna, inget tyder på att kyrkans ledning blir mer tolerant mot de konservativa.

Oklart om homovälsignelse

Den andra gruppen som kommit med rapport är biskopsmötets partnerskapsarbetsgrupp. De har kommit fram till att kyrkolagen inte skall förbjuda personer som registrerat sitt partnerskap att arbeta i kyrkan. Men de föreslår inte heller att biskopsmötet utarbetar ett nytt formulär för välsignelse av partnerskap.

Kort sagt kan man säga att gruppens utlåtande var ett platt fall. Inget klart ställningstagande varken mot eller för, i stället vill man vinna tid och efterlyser pastoralala anvisningar både med tanke på kyrkans enhet och med tanke på de anställdas och de förtroendevaldas rättsskydd. Arbetsgruppen förespråkar att man går in för en andaktsstund eller motsvarande så att förrättningen blir frivillig.

Att arbetsgruppen inte företräder den bibliska synen på homosexualitet är uppenbart. Dokumentet på 200 sidor (se evl.fi/stallningstaganden) öppnar dörrar för kommande beslut om att bejaka homosexualitet fullt ut. Detta framgår tydligt av följande citat ur gruppens slutsatser:

I den kristna traditionen ansluter sig spörsmålen om sexualiteten till frågan om den vilja Gud visat i skapelsen. Det är fråga om en teologisk tolkning av Bibelns skapelseberättelser om vad

som varit Guds avsikt. Till tolkningen hör det naturliga förnuftets föreställningar, vilket betyder att uppfattningen om Guds vilja som uppenbarats i skapelsen i princip kan förändras. Kyrkan är också ett sökande samfund som i sin tro kan finna nya dimensioner. Uppfattningen om en naturlig lag kan också förändras. Förändringarna kan godkännas i en förändrad värld om de bättre än tidigare uttrycker det som i den naturliga lagen är oföränderligt.

Tiden när folkkyrkan sökte efter sanningen i Ordet är definitivt förbi. Ärkebiskop Jukka Paarma konstaterade: "Nu är det tid för en saklig diskussion. De som representerar olika synsätt borde nu, i respekt för varandra och genom att lyssna till varandra, söka lösningar som alla tillsammans kan stå bakom."

Det viktiga är enligt Paarma att alla kan stå bakom lösningen, vad Bibeln säger har ingen betydelse.

Missionsprovinsen om ny äktenskapslag

I Sverige har den nya lagen om könsneutrala äktenskap trätt ikraft den 1 maj. I anslutning till detta överväger Svenska kyrkan om den i detta nya läge skall medverka genom att erbjuda kyrklig vigsel även åt dem som önskar ingå partnerskap. Eftersom kyrkomötet är politikerstyrt så är beslutet bara en formalitet.

De tre biskoparna i Missionsprovinsen gav med anledning av detta i mars ut ett biskopsbrev om äktenskapet. Det är fråga om ett kort och kraftigt ställningstagande för den bibliska synen på äktenskapet mellan man och kvinna men också ett ställningstagande mot det aktuella idealet. Arne Olsson, Lars Artman och Göran Beijer skriver:

Det är vår erfarenhet att betydande delar av Svenska kyrkans folk delar denna bedömning. De skall inte behöva sakna företrädare för sin tro och övertygelse inom Svenska kyrkans tradition. Därför vill vi biskopar inom Missionsprovinsen i Sverige i detta

brev sammanfatta kyrkans syn på äktenskapet.

Biskoparna börjar med att konstatera faktum: "En människa är antingen man eller kvinna. Vi kan alla se att det är så verkligheten är formad." Därefter lyfter de fram att ett samhälle som inte tar hänsyn till verkligheten kommer att få problem.

Äktenskapet är föreningen mellan en man, som kan avla, och en kvinna, som kan föda barn. Även om ett par inte kan få barn, består deras äktenskap inom den formen. Homosexuell partnergemenskap passar inte in i detta mönster. Eftersom denna relation är ofructsam, saknas den tredje part, barn, som tillhör äktenskapet i den form som vi har fått det som kulturellt och kristet arv.

Homosexuella hör med till kyrkans gemenskap. Att vara "annorlunda" är dock inte utan problem. De skall därför ges det stöd de i sin situation kan behöva. Men detta betyder inte att utlevd homosexualitet kan accepteras. Det är att använda kroppen på ett sätt som den inte är formad för. Det är enligt Ordets otvetydiga vittnesbörd något som strider mot Guds vilja och avsikt med sin skapelse.

Enligt Missionsprovinsens biskopar borde svenska kyrkan avstå från att söka vigselrätt om ny äktenskapslagstiftning införs. "Om så inte sker, vill vi uppmuntra enskilda präster att själva agera genom att avstå från att söka vigselrätt. Även om de förkunnar den kristna synen på äktenskapet vid sina vigslar, kan de inte undgå att indirekt ge sitt biträde till den statliga uppfattningen av vad ett äktenskap numera skall anses vara."

Adoptionsrätt för homosexuella

Även i Finland går man mot den bibliska synen på äktenskapet. I maj månad godkände Finlands riksdag rätten till intern adoption för homosexuella par i registrerade partnerskap.

Svenska folkpartiet i Finland beslöt vid sin partidag efter en utdragen diskussion och en rätt jämn omröstning att arbeta för en lagändring som skulle ge möjlighet till extern adoptionsrätt för homosexuella.

Det är uppenbart att det ligger i

tiden att vända upp och ner på den naturliga ordningen.

Homosexuell biskop i Stockholm

Ingen blev förvånad över att Sverige i slutet av maj kunde stoltsera med att ha valt en lesbisk kvinna till biskop. Det var ett politiskt korrekt val att välja Eva Brunne. Vad Bibeln har att säga om utlevd homosexualitet spelar ingen roll.

RP

Kan man bli salig utanför kyrkan?

I senaste nummer (nr 1/2009) berättade vi kort om de trosdebatter som tidvis blivit långa och affektfyllda. Tempot har knappast dämpats under de gångna månaderna. Vi ska särskilt kommentera en av de frågor som har föranlett långa bloggtrådar i flera varianter: finns det frälsning utanför kyrkan?

Prosten Matias Roto har på många bloggtrådar envetet drivit en tes som präglats av Cyprianus, en av kyrkofäderna (200-talet): utanför kyrkan ingen frälsning (*extra ecclesiam nulla salus*).

Detta tolkar Roto ibland mycket luddigt, så att det är oklart vad han avser med "kyrkan". Ibland har det framgått, att det handlar om den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, medan han tydligen också godkänner medlemskap i den romersk-katolska och den ortodoxa kyrkan. Om man utträder ur en sådan kyrka går man miste om saligheten, säger Roto.

Samtidigt ställer sig Roto oförstående till dem som ansier det viktigt att dra gränser mot villfarelser inom folkkyrkan. Han definierar splittring på ett yttre, mekaniskt sätt. Inte ens en annan teologs uttalanden av typen "Ingen av er hamnar i helvetet på grund av era åsikter eller tro eller otro", dvs. samma falska lära som Antti Kylliäinen och Jonas Gardell driver, tycks anses farliga.

Många debattörer har lagt fram Bibelns och bekännelseskrifternas lära om Kyrkan, dvs. Kristi kropp, som summan av alla dem som genom dopet och tron blivit personligen delaktiga av hans frälsningsgärning.

Luther skriver i Schmalkaldiska artiklarna:

Ett barn på sju år vet numera, Gud vare lov, vad kyrkan är: hon är nämligen de heliga troende och "fåren, som höra sin herdes röst".

Utanför denna Kyrka kan man inte bli salig. Däremot är det farligt att vistas i en villfarande yttre kyrka. Det är skäl att noggrant specificera vad man avser med begreppet "kyrkan". Förvirringen är stor.

Sven-Olav Back konverterade

Ett beklagligt, men inte oväntat, steg togs under våren av min gamla vän och medarbetare, teol.dr Sven-Olav Back, när han konverterade till den romersk-katolska kyrkan.

Hans utveckling har varit skönjbar i många år, redan i sin redaktionella verksamhet med tidskriftsbilagan Ecclesia och särskilt under senare tid i Kyrkpressens bloggportal. Ett år tidigare avsåg han sig prästämbetet i den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Det är skäl att påminna om att inte en enda av de fördömsedomar som påvekyrkan fällt mot lutheranerna har tagits tillbaka. Däremot har flera nya falska läror tillkommit sedan reformationstiden, bland annat dogmerna om påvens ofelbarhet samt om Jungfru Marias obefläckade avlelse och himmelsfärd.

Finska Lutherstiftelsen fick två nya präster

Den 16 maj vigdes tre nya präster i Stockholm av Missionsprovinsens biskop Arne Olsson. Två av dem kommer att tjänstgöra i Lutherstiftelsen i Finland: Hannu Mikkonen i Kajana och Jyrki Anttinen i Uleåborg (deltid).

Lutherstiftelsen är inne på slutrakan med renovering av sitt nya verksamhetsutrymme Koinonia i Helsingfors, men tidtabellen har försenats. Adressen är Kalevagatan 53.

Mera information finns på den nya webbadressen www.luthersaatio.fi, där också tidningen Pyhäkön lamppu finns att ladda ner som pdf.

OÖ

Trefaldighetsveckan, onsdag

Från Evangelisk Själaspis för hemmet (bearbetad)

*O vilket djup av rikedom och vis-
het och kunskap hos Gud! Hur
outgrundliga är inte hans domar
och hur outrannsackliga hans vä-
gar. (Rom 11:33)*

Detta är Guds höga tan-
kar och råd, som vida
överträffar alla männi-
skors, ja, alla skapade varelsers
sinne och förstånd. Han har så
rikligt utgjutit sin godhet och
av idel nåd och barmhärtighet
därtill utvalt de arma, elända
och ovärdiga, som befinner sig
under synden. Det är de som
känner sig inför Gud värda och
skyldiga till den eviga vreden
och fördömsen.

Dem har han utvalt för att de
skall veta både vad han är invär-
tes till sitt gudomliga väsende
och vad han har i sitt hjärta,
nämligen att han vill genom sin
Son ge evigt liv och salighet åt
dem som tror.

Detta kan väl kallas en
rik, utsäglig, gudom-
lig visdom och kunskap,
vilken endast de har som tror på
Kristus. Så kan de se in i Guds
hjärtas djupa avgrund, vad hans
sinne och mening är. Ändå kan
de i sin svaghet aldrig fullkom-
ligt uppnå det eller utgrunda
det mer än de kan fatta i tron på
det uppenbarade Ordet, som i
en spegel.

Denna djuphet och rikedom
av visdom och kunskap skall vi

lära känna genom Kristus, i tron.
Ty på annat sätt kan den inte fat-
tas eller begripas, så att vi håller
det för sant, fastän världen inte
gör det.

Så ger vi av hjärtat Gud den
äran, att han sannerligen är en
vis, rättfärdig och god Herre och
Gud, vilkens rikedom och djup
inte kan uttalas. Han bör därför
med rätta prisas och lovas av alla
skapade varelser, att han så un-
derligt regerar sin kyrka genom
sitt Ord och uppenbarelse. Så
får de som hör och tar emot det
ett sådant ljus, att de omvänder
sig till honom och har en sådan
kunskap om sin salighet, som de
andra aldrig kan finna.

Och denna utsägliga
godhet bevisar han mot
alla, som är i synd och
under Guds vrede. Dem som är
ovärdiga och fördömda tar han
ut ur dödens och djävulens våld
och insätter dem i den eviga nå-
dens och livets rike, då de söker
nåd och tror på hans Son Kris-
tus.

Men å andra sidan förkastar
och fördömer han som en rättvis
domare med all rätt dem som
inte vill tro denna hans viljas
uppenbarelse och vittnesbörd i
sin Son. De som tvärtom förlitar
sig på sina egna inbillningar om
vishet och rättfärdighet, berö-
vas även detta ljus samt nåd och
tröst. De måste evigt avskiljas
och utkastas ur Guds rike, fast-

än de har det höga namnet och
den höga kallelsen, att de anses
för Guds folk och kyrka.

Guds obegripliga domar och
outrannsackliga vägar är hans
regemente och verk. Ty domar
kallas vad som inför honom är
rätt eller orätt, vad som behagar
honom eller inte, vad som är lov-
värt eller straffvärt för honom,
kort sagt: vad man bör efterfölja
eller undvika.

På samma sätt kallas hans
vägar det som han vill
göra och bevisa mänskor-
na. Detta kan och förmår män-
niskorna inte av eget förnuft se
eller med sina tankar utforska.
Därför bör de låta Gud härska
över deras omdöme och inbill-
ning om vad som är rätt eller
orätt, om Guds styrelse och re-
geringssätt.

De bör i stället ödmjuka sig
inför honom och bekänna, att de
inte kan förstå, gissa och lära sig
sådant. De skall ge honom äran,
att han som deras Gud och Ska-
pare vet och bättre än vi, usla,
eländiga maskar, förstår vad han
är och hur han bör regera.

*O djup av nåd och majestät!
Jag skönjer alla stunder,
Vart än jag skådar, dina fjät
Och dina allmaktssunder.
Jag dignar ned, för svag att dig
Ett värdigt offer bära;
Se dock med mildhet ned till mig,
Må mig din Ande lära,
Att dig i Sonen ära.*

Logos' sommarfest

Sommarfesten 2009 firas i Lillby församlingshem, Purmo, söndagen den 26 juli 2009 kl 13.00. Programskiss:

Boris Sandberg: Tron allena

Paus med servering

Halvar Sandell: Livet – Guds gåva att förvalta. Panelsamtal.

Ola Österbacka: Avslutning

Sång av Syskonsträngbandet.

Festen ordnas som en kurs i samarbete med Svenska studieccentralen.

Vägen fram - 10

I mars 2004 stod Föreningen Logos som första arrangör för *Nordisk evangelisk-luthersk konferens*, Vägen fram -04. Konferensen har sedan dess ordnats i Märsta, Sverige, mars 2005, Fossnes, Norge, mars 2006 och Hillerød, Danmark, oktober 2008.

Cirkeln sluts nu genom att konferensen åter ska hållas i Vasa nästa år. Tidpunkten är **7-9 maj 2010**. Notera redan nu tidpunkten för denna viktiga konferens!

Konferensen hålls denna gång i Evangeliska folkhögskolans lokaler. Sedan NELK fått en grundstadga är det en av konferensen utsedd arbetsgrupp som ansvarar för planeringen. Till gruppen hör Halvar Sandell och Ola Österbacka (Finland), Lars Borgström och Åke Nilsson (Sverige), Mikkel Vigilius (Danmark) och Jan Bygstad (Norge).

Huvudtema för konferensen blir *Skrift och tradition*.

Tag på er hela Guds vapenrustning, så att ni kan stå emot djävulens listiga angrepp. Ty vi strider inte mot kött och blod utan mot furstar och väldigheter och världshärskare här i mörkret, mot ondskans andemakter i himlarna. ... Vaka därför och håll ut i bön för alla de heliga. (Ef 6:11-12, 18)

Webbadresser:

Logosmappen:

www.logosmappen.net

Logosmappens databasserver:
databas.logosmappen.net

Projekt Gezelius:

gezelius.logosmappen.net

Arkivet – "video on demand":
www.logosmappen.net/logosdirekt/arkiv/

Stöd Föreningen Logos:

Logos bankkonto: 497028-241584
PlusGirokonto Sverige: 407 99 53-8

Planerad verksamhet i Biblion

Föreningen Logos i Österbotten

Bibelstudierna har sommarpaus och inleds igen 13.8 kl 19–20.30. Sedan fortsätter de varannan torsdag. Tema är profeten Hesekiel, som genomgås under ledning av Ola Österbacka. Den första timmen sänds i LogosDirekt.

Gudstjänster

Svenskspråkiga gudstjänster ordnas av S:t Johannes evangelisk-lutherska församling, under juni–augusti kl 18: 14.6, 28.6, 19.7, 2.8, 16.8 och 30.8. Sedan fortsätter gudstjänsterna andra och fjärde söndagen per månad kl 11. Gudstjänsterna annonseras i Kyrkpressen och på <http://sanktjohannes.info>, via e-postlista och SMS. Gudstjänsterna i Biblion sänds via LogosDirekt. Församlingens pastor och föreståndare är Ola Österbacka.

Finskspråkiga gudstjänster ordnas i regel en gång per månad av Lutherska bekännelsekyrkan i Finland och Finlands konfessionella lutherska kyrka (STLK) samt sporadiskt av Korsets lutherska församling (LRS).

Se <http://www.my.calendars.net/biblion/>

God uppbyggelse på nätet

Internet utgör en farlig skräpkammare med många frestelser, men används också för spridning av evangelium. Här är några adresser.

Direktsända gudstjänster mm:

LogosDirekt: www.logosmappen.net

LFS-LFU: www.lutherskaforssamlingen.se

Inspelningar som kan laddas ner eller beställas på cd/mp3 (utöver ovannämnda):

LBK och Stiftelsen Biblicum (ett stort urval av föredrag från olika kurser)
www.bekannelse.se/Multimedia/MP3

ELBK: www.elbk.org/

Bibelforum i Västerås (S Erlandsson):
www.bibelforum.se/foredrag.htm

S:t Johannes ev-luth. församling:
sanktjohannes.info/predikan.html

DELK Bergen (Jan Bygstad, norska):
delk.no/bergen/

Ovannämnda adresser innehåller delvis också predikningar i textform. Ytterligare finns bl.a. följande samlingar med predikningar och andakter:

Nils-Gunnar Svenssons samlingar:
www.fullbordat.nu

Lars Borgströms predikningar och föredrag: skattkistan.predikan.se

Litteratur för alla åldrar via Logos förlag (se Logosmappen):

Barn! Bibeln i bilder från skapelsen till urkyrkan. Texten följer oftast Svenska folkbibeln. 15 €.

Tonåringar! Mikkel Vigilius: **Janusfrid**; en både humoristisk och seriös bok för ungdomar med kristen bakgrund. 10 €.

Giftasvuxna! Maj-Lis Palo: **Äktenskapet**, en både lättillgänglig och djup undervisning om äktenskap och familj. 7,50 €.

Vuxna! Mikkel Vigilius: **Genom evangeliets kraft**; en bok om evangelisation och mission. 15 €.

Andaktsbok för alla! John A Braun: **Närmare Jesus**; andakter om Frälsarens verksamhet i Galileen. 15 €.